

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ

IRKÇILIK VE AYRIMCILIĞA

KARŞI KOMİSYON

AYLIK BÜLTEN

Haziran 2026

Komisionumuz, her ay yayımladığı bültenlerle bir önceki ay medyada öne çıkan ırkçılık ve ayrımcılık örneklerini basın ve kamuoyu ile paylaşmaktadır. Bu bültenler aracılığıyla ırkçılık ve ayrımcılık konusunda farkındalık yaratmayı ve toplumsal duyarlılığı artırmayı amaçlamaktayız.

Bizler ırkçılığı yalnızca bir ideoloji olarak değil; toplumsal, ekonomik, siyasi, kültürel ve psikolojik alanların tamamına yansıyan bir toplumsal rejim olarak değerlendiriyoruz.

Yaşadığımız coğrafyada Türk ve Sünni üstünlükçü pratikler gündelik yaşamın farklı alanlarında ortaya çıkmakta, diğer etnik ve dinsel grupları aşağılayan ırkçı söylemler sürekli olarak dolaşıma sokulmaktadır. Bu ırkçı pratik ve söylemler yalnızca gündelik yaşamda değil, kurumsal alanlarda da kendini göstermektedir. Kurumsal ırkçılık; polis uygulamalarından yargı ve ceza sistemine, cezaevlerinden askeri alanlara kadar uzanan geniş bir alanda, gündelik yaşamı da kapsayacak biçimde varlığını sürdürmektedir.

Hazırladığımız bu aylık bülten, medyaya yansıyan bazı olayları derlemektedir. Ancak bültenin yaşanan tüm olayları kapsama iddiası bulunmamaktadır. Bu bülten, burada yer alan haberlerin ırkçı pratik ve söylemlerin yalnızca bir kısmını yansıttığı bilinciyle hazırlanmıştır.

04 Haziran

Milli Savunma Vekâleti'nden ilgili birimlere; "İrkları yüzünden askeri mekteplere alınmadıklarını azınlıklara söylemeyin"

Milli Savunma Vekâleti'nin 1942'de ilgili birimlere ileilmek üzere Başbakanlığa gönderdiği belgede "ırk"ları yüzünden Askeri okullara alınmayanlara "menfi cevap verilmek lazım geldiği takdirde; Okul kadrosunun müsaadesizliği ve saire gibi bir takım sıhhi ve idari mülâyim sebepler gösterin, ırktan bahsetmeyin" talimatı veriliyor.

1942 tarihli ve geçen yıl ulaşılabilir hale gelen bir belge, Türkiye'de azınlıklara yönelik resmi politikaları bir kez daha gözler önüne serdi. Milli Savunma Vekâleti tarafından ilgili birimlere ileilmek üzere Başbakanlığa gönderilen belgede "ırk"ları yüzünden Askeri Mekteplere alınmayanlara verilecek cevaplarda dikkatli olunması isteniyor ve "menfi cevap verilmek lazım geldiği takdirde; Okul kadrosunun müsaadesizliği ve saire gibi bir takım sıhhi ve idari mülâyim sebepler gösterin, ırktan bahsetmeyin" talimatı veriliyor.

<https://www.agos.com.tr/tr/haber/irklari-yuzunden-askeri-mekteplere-alinmadiklarini-azinliklara-soylemeyin-40693>

06 Haziran

Rahmi Koç'un Kürt Kadın Hasta Fıkrasına Yaygın Tepki

İzmir Balçova'da, Amerikan Hastanesi'nin açılışında, hasta mahremiyeti, kadın bedeni, Kürt kimliği gibi duyarlı bütün temaları ayrımcı bir fıkrada alay konusu yapan Rahmi Koç ve fıkrasını kahkahalarla dinleyen Binali Yıldırım ve diğer seçkin konukları eleştiri sağanağı altında.

Koç Holding Onursal Başkanı Rahmi Koç'un İzmir Amerikan Hastanesi'nin açılışında anlattığı "Kürt kadın hasta" fıkrası, sosyal medyada yaygınlaşırken tepki toplamaya devam ediyor.

Sosyal medyada paylaşılan video klipte Koç'un, hastaneyi konuklarına gezdirirken aralarında eski AKP'li Başbakan Binali Yıldırım'ın da olduğu protokol mensuplarına anlattığı Kürt kadını, bedeni, kimliği, cinsiyeti, kültürü üzerinden alaya alan fıkrası, Koç'u ve fıkrayı gülerek karşılayan konuklarını eleştiri sağanağı altında bıraktı.

<https://bianet.org/haber/rahmi-koc-un-ayrimci-kurt-kadin-hasta-fikrasina-yaygin-tepki-320262>

07 Haziran

Dünyanın En Eski Kiliselerinden Biri Olan Turabdin'in Bethzabday (Azakh-İdil) İlçesindeki Tarihi Meryem Ana Kilisesi Mühürlendi

Turabdin'in (Mardin ve çevre iller) Bethzabday (İdil) ilçe merkezinde bulunan ve Hıristiyanlık tarihi açısından önemli bir yere sahip olan tarihi Meryem Ana Kilisesi'ne, İdil Belediyesi tarafından mühürleme tebligatı gönderildi. Milattan sonra 1. yüzyılda inşa edilen ve köklü bir geçmişe sahip olan kilisenin kayıtlı olduğu vakıf yetkilileri, mühürleme gerekçesinin, 2008 yılında Anıtlar Yüksek Kurulu'nun oluru sonrasında yapılan restorasyon olduğunu söylüyor.

İdil'in en önemli simgelerinden biri olan Meryem Ana Kilisesi (Azret Azakh), Türkiye'de Antakya'daki Mor Petrus Kilisesi'nden sonra inşa edilen dünyanın en eski kiliselerinden biri olarak kabul ediliyor. Yaklaşık 2 bin yıllık bir tarihe sahip olan kilise, bölgedeki çok kültürlü yapının ve Süryani kültürel mirasının en somut örneklerinden biri ve her yıl çok sayıda yerli ve yabancı ziyaretçiyi ağırlıyor.

<https://www.gazetesabro.org/2026/06/07/tarihi-kiliseye-muhur/>

09 Haziran

Rize'de Ücretlerini İsteyen İranlı İşçilere Saldırı

Rize'nin Çayeli ilçesinde çay toplamak için getirilen 38 İranlı işçi, 15 günlük çalışmalarının ardından ücretlerini talep edince saldırıya uğradı. Aralarında kadınların da bulunduğu işçilerden çok sayıda kişi yaralandı

Rize'nin Çayeli ilçesinde İran'dan çay toplama işi için getirilen ve aralarında kadınların da bulunduğu 38 İranlı işçi, saldırıya uğradı. 15 gün boyunca çalıştırıldıktan sonra ücretlerini talep eden işçiler, işveren M.Y. ile birlikte yaklaşık 15 kişi tarafından darp edildi.

Yaralı işçiler, Çayeli ve Rize merkezdeki hastanelerde tedavi altına alınırken, çenesi kırılan bir işçi Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi Hastanesi'ne sevk edildi. Ancak burada 130 bin TL tedavi ücreti talep edilmesi üzerine ödeme yapamayınca geri dönmek zorunda kaldı.

Saldırı sonrası işçilerin Çayeli Otogarı'na bırakıldığı öğrenildi. Olayı fark eden otobüs işletmesi sahibi durumu polise bildirmesiyle İranlı işçiler, polis gözetiminde iki gün boyunca otogar meşidinde misafir edildi.

<https://yeniyaamgazesesi9.com/rizede-ucetlerini-isteyen-iranli-iscilere-saldiri/>

09 Haziran

Ötüken Genel Yayın Yönetmeni Çakır'ın Çerkes Kadınlarına Yönelik Sözlerine Tepkiler Sürüyor

Ötüken Neşriyat Genel Yayın Yönetmeni Göktürk Ömer Çakır'ın, 1 Haziran'da yazar Mustafa B. Bozkurt'un "Kafer" adlı kitabını tanıtmak amacıyla sosyal medya hesabından yaptığı paylaşım tartışmalara yol açtı. Çakır'ın paylaşımında yer alan ifadeler, Çerkes toplumu ve çeşitli sivil toplum kuruluşları tarafından tepkiyle karşılandı.

Gelişmelerin ardından akademisyen ve yazar Başak Ağın, sosyal medya hesabı üzerinden bir açıklama yaparak Ötüken Neşriyat ile olan bağlarını kopardığını duyurdu. Ağın, kararını şu sözlerle ifade etti:

"Ötüken Neşriyat Genel Yayın Yönetmeni Göktürk Ömer Çakır'ın Çerkes kadınlarını hedef alan çirkin sözlerinden duyduğum rahatsızlık nedeniyle, Jekyll & Hyde için yazdığım ön sözü geri çektiğimi, Drakula ön sözüm için yapılan sosyal medya paylaşımlarını kaldırdığımı ve yayıneviyle tüm işbirliğimi sonlandırdığımı kamuoyunun bilgisine sunarım."

<https://www.elipshaber.com/otuken-nesriyat-gyy-cakirin-cerkes-kadinlarina-yonelik-sozlerine-tepkiler-suruyor>

11 Haziran

Ankara Üniversitesi'nde Kürt Öğrencilere Bir Saldırı Daha

Cebeci'de ikinci kez ırkçı saldırıya uğrayan Kürt öğrenciler, amfi içerisinde mahsur kaldı. İrkçi grup, amfi kapısını zorlamaya devam ediyor.

Ankara Üniversitesi Cebeci Kampüsü'nde 8 Haziran'da kendilerine "ülkücu hareket" diyen bir grup tarafından saldırıya uğrayan Kürt öğrenciler, bir kez daha ırkçı saldırıya uğradı. Saldırıya uğrayan 3 öğrenci, Hukuk Fakültesi'nin amfisinde mahsur kaldı. İrkçi grup, amfi kapısını zorlamaya devam ediyor. Polisin üniversite içine girdiği belirtiliyor.

<https://yeniyaamgazesesi9.com/ankara-universitesinde-kurt-ogrencilere-bir-saldiri-daha/>

11 Haziran

Korucuların Saldırısına Uğrayan Köylüler: Askerler Videoları Sildi

Dexda Yaylası'nda hayvanlarını otlatmak isterken korucuların saldırısına uğrayan Zêkreş köyünden Mehmet Koca, 'Birkaç arkadaşımızda olaya dair video vardı. Askerler zorla telefonları alarak videoları sildi' dedi.

1990'lı yıllarda dayatılan koruculuk sistemi, baskı politikalarının en önemli ayaklarından biri oldu. "Güvenlik" adı altında dayatılan sistemi kabul etmeyenlerin köyü yakılırken, pek çok kişi de göçertildi. Mera ve yaylaların yurttaşların kullanımına yasaklandığı bu sürecin etkileri ise hala devam ediyor.

Dayatılan koruculuğu kabul etmedikleri için yaylalarına girişleri yasaklanan Mûş'un Milazgir (Malazgirt) ilçesine bağlı Zêkreş köyü sakinleri, 7 Haziran'da korucuların silahlı saldırısına uğradı, aynı zamanda fiziki şiddete maruz bırakıldı.

<https://yeniyaamgazesesi9.com/korucularin-saldirisina-ugrayan-koyluler-askerler-videolari-sildi/>

19 Haziran

Gazeteci Tuğçe Tatari, Meclis Güvenliğinde Kürtçe Çanta Gerekçesiyle Rutin Dışı Arama ve Kötü Muameleyi İfşa Etti

Meclis'e girerken, bir kadın meslektaşımın üzerinde Kürtçe "Çapemenîya Azad Civaka Azad", yani "Özgür Basın, Özgür Toplum" yazan çantası sorun edildi. Güvenlik görevlilerinin defalarca telefonlaşması, kelimelerin ne anlama geldiğini öğrenme girişimi uzun sürdü. Sonra aralarında tartıştılar ve "Çantayı içeriye sokamazsınız, çıkarken alırsınız" dendi. Ardından sıra, kabinde yapılan üst aramasına geldi...

Meslektaşım Rengin Azizoğlu çantasına neden el konulduğunu anlamaya çalışırken, "Slogan yazıyor üzerinde" dendi. Oysa üzerinde "Özgür Basın, Özgür Toplum" yazıyordu.

https://t24.com.tr/yazarlar/tugce-tatari/meclise-girmek-icin-razi-olmak-mi-gerek.55750?_t=1781872061530

19 Haziran

Nevroz Uysal Aslan'dan Kürtçe Sansürüne Tepki: Bir Dilin Adını Söylemekten Kaçınan Meclis, Eşit Yurttaşlığı Nasıl Savunabilir

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) tutanaklarında Kürtçe ifadelerin üç noktayla gösterilmesine tepki göstererek, "Bir dilin adını söylemekten kaçınan bir Meclis, eşit yurttaşlığı ve çoğulcu demokrasiyi nasıl savunabilir?" diye sordu.

Nevroz Uysal Aslan, 14 Mayıs 2026 tarihinde TBMM Başkanlığı'na sundukları dilekçede, Genel Kurul ve komisyon çalışmalarında kullanılan Kürtçe ifadelerin üç noktayla silinmesine son verilmesini ve bu ifadelerin özgün halleriyle tutanaklara geçirilmesini talep etti.

<https://ilketv.com.tr/nevroz-uysal-aslandan-kurtce-sansurune-tepki-bir-dilin-adini-soylemekten-kacinan-meclis-esit-yurttasligi-nasil-savunabilir/>

24 Haziran

17 Yaşındaki Genç Hakkında Demirtaş Posterini Soruşturması

İzmir'de Cumhuriyet Başsavcılığı, 17 yaşındaki E.A. hakkında tutuklu Halkların Demokratik Partisi (HDP) eski Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş posterini ve Federe Kürdistan Bölgesi bayrağını gerekçe göstererek soruşturma açtı. Soruşturma kapsamında E.A. gözaltına alındı. Savcılık, E.A.'yı "örgüt propagandası" iddiasıyla tutuklama istemiyle hakimliğe sevk etti. E.A. hakimlik sorgusunun ardından adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

E.A.'nın cep telefonunda yapılan ön inceleme sonucunda, 2026 Newroz kutlamalarında eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın posterini ve Kürdistan Bölgesel Yönetimi bayrağını taşıdığı iddia edildi. Savcılık, bu görüntüleri ve bir grupla birlikte sarı, kırmızı, yeşil renkleriyle halay çekilmesini "suç unsuru" olarak nitelendirdi. Ayrıca tutuklama talebi içeren yazıda, TikTok adlı sanal medya platformundaki bir hesaptan Amedspor taraftar grubuna ait fotoğrafların yer aldığı bir videonun paylaşıldığı belirtildi. Savcılık, videonun arka planında çalan müziğin "örgüt mensuplarını övücü/yüceltici" nitelikte olduğunu iddia ederek bu paylaşımı "örgüt propagandası" kapsamında değerlendirdi.

<https://yeniyasamgazetesi9.com/17-yasindaki-genc-hakkinda-demirtas-posteri-sorusturmasi/>

24 Haziran

İrkçi Bir Grup, Ardahan Üniversitesi Mezuniyetinde Amedspor Pankartına Saldırdı

Ardahan Üniversitesi Yenisey Kampüsü'nde düzenlenen mezuniyet töreninde öğrencilerin açtığı Amedspor pankartına ırkçı bir grup saldırdı.

Mezuniyet yürüyüşü sırasında bir grup öğrenci, 1. Lig'e yükselen Amedspor'u kutlamak amacıyla "Şampiyon da olduk Mezun da" yazılı pankart açtı. MA'nın haberine göre, pankartın açılmasının ardından öğrencilere ırkçı bir grubun ve üniversite güvenlik görevlilerinin müdahale ettiği iddia edildi.

Söz konusu müdahale sırasında Kürt öğrencilerin darp edildiği, hakaretlere maruz bırakılarak abluka altına alındığı belirtildi. Olayda Amedspor amblemlili pankartın zorla alındığı ve yırtıldığı ifade edildi.

<https://bianet.org/haber/irkci-bir-grup-ardahan-universitesi-mezuniyetinde-amedspor-pankartina-saldirdi-320886>

SOSYAL MEDYADA YER ALAN İRKÇİ VE AYRIMCI PAYLAŞIMLARDAN ÖRNEKLER

Aşağıda, ay boyunca sosyal medyada geniş yankı bulan bazı açık ırkçı veya nefret söylemi içeren paylaşımlar yer almaktadır.

08 Haziran

Berna isimli X hesabından: @Bernabyrktar61

Siyah Sancak isimli X kullanıcısının; "Barış Anneleri, Rahmi Koç Hakkında suç duyurusunda bulundu" haberini alıntılıyarak; "Barış anneleri değil, orspu anneleri." başlığı ile paylaşımda bulundu. Paylaşım 516,2 bin kez görüntülenmiş, 20 bin beğeni sayısına ulaşmış ve 485 kez de yeniden paylaşılmış.